

Європейському суду справедливості при роз'ясненні пункту b) ч. 1 ст. 13 Директиви 2004/48/ЄС дійшов висновків, що:

- Директива встановлює мінімальний стандарт забезпечення прав інтелектуальної власності та не перешкоджає державам-членам ЄС передбачати вищий рівень захисту;

- компенсація не має бути пропорційною до втрат, фактично понесених

потерпілою стороною;

- Директива не зобов'язує держав-членів передбачати «каральні» збитки, та не може розглядатися як заборона на встановлення таких заходів;

Підводячи підсумки слід зауважити, що компенсація за порушення прав інтелектуальної власності в державах-членах ЄС визначається по-різному. Однак вона завжди «прив'язана» до суми винагороди, яка мала б бути сплачена за надання дозволу на використання відповідного об'єкта права інтелектуальної власності.

В будь-якому випадку, виплата компенсації є достатньо дієвим способом захисту прав на сорти рослин.

УДК: 351.82: 631.527 (061.1ЄС+477)

Якубенко Н.Б.

*Український інститут експертизи сортів рослин,
вул. Генерала Родимцева, 15, м. Київ, 03041, Україна
e-mail: nataliya.yakubenko@gmail.com*

ЗАКОНОДАВЧІ АСПЕКТИ ОХОРОНИ ПРАВ СЕЛЕКЦІОНЕРА В ЄС ТА УКРАЇНІ. СПІЛЬНІ РИСИ ТА РОЗБІЖНОСТІ

Охорона прав на сорти рослин в загальноприйнятому значенні на міжнародному рівні, відповідно до Міжнародної конвенції з охорони нових сортів рослин позначається скороченням PBR (*Plant Breeder's Rights*), що в перекладі означає права селекціонера.

Україна приєдналась до Міжнародної конвенції з охорони нових сортів рослин (далі – Конвенція УПОВ) та отримала статус країни-учасниці адаптувавши національне законодавства відповідно до норм Конвенції УПОВ у 1995 році, в подальшому у 2006 році приєднавшись до останнього Акта (1991 року) Конвенції УПОВ, прийнявши зобов'язання охороняти всі роди та види.

Відповідно до Закону України «Про охорону прав на сорти рослин» документ з охорони прав селекціонера у обсягу охорони відповідно до Конвенції УПОВ використовують термін патентом на сорт рослин. Проте, на міжнародному рівні це дві різні категорії. Є країни

які одночасно використовують охорону прав селекціонера відповідно до Конвенції УПОВ так патент на сорт рослин, які не є тотожними. Навіть окремі установи займаються їх реєстрацією. До цих країн належать Сполучені Штати Америки.

Європейський Союз завдяки Регламенту Ради (ЄС) № 2100/94 від 27 липня 1994 року «Про права на сорти рослин у Спільноті» у свою чергу теж як об'єднання набуло членства в УПОВ. Крім загальних положень Конвенції УПОВ даним Регламентом передбачено створення та функціонування Бюро з сортів рослин Спільноти (CPVO.) Це компетентний орган з реєстрації прав селекціонера на рівні ЄС і кожен селекціонер може подати відповідну заявку.

Селекціонер може подати заявку до компетентного органу з реєстрації прав селекціонера до будь-якої країни ЄС, проте правова охорона буде діяти лише на рівні цієї країни до якої подано заявку, а не на рівні ЄС, на відміну від реєстрації сорту в національному реєстрі сортів з метою комерційного обігу (сорт автоматично потрапляє з національного каталогу сортів рослин до Загального каталогу сортів рослин ЄС).

Таким чином, по-перше, необхідно чітко розділи тлумачення понять патент на сорт рослин та документ з охорони пав селекціонера.

По-друге, необхідно забезпечити окреме ведення Реєстру сортів рослин, придатних на поширення та Реєстру сортів, що охороняються (Реєстр патентів).

По-третє, необхідно розробити пропозиції щодо змін до Закону України «Про охорону прав на сорти рослин» стосовно процедур, які проводяться CPVO під час реєстрації сорту та оскарження їх результатів (Апеляційна Рада тощо).

Отже, законодавчі аспекти охорони сортів рослин в ЄС та Україні не мають суттєвих відмінностей, бо ґрунтуються на принципах Міжнародної конвенції з охорони нових сортів рослин УПОВ. Основні розбіжності в термінології зокрема відповідно до законодавства України патентом на сорт рослин називають охоронний документ на сорт рослин, що видано відповідно до положень Конвенції УПОВ. Адаптація законодавства України до законодавства ЄС повною мірою безпосередньо пов'язана з повноправним, а не асоційованим членство України в ЄС.